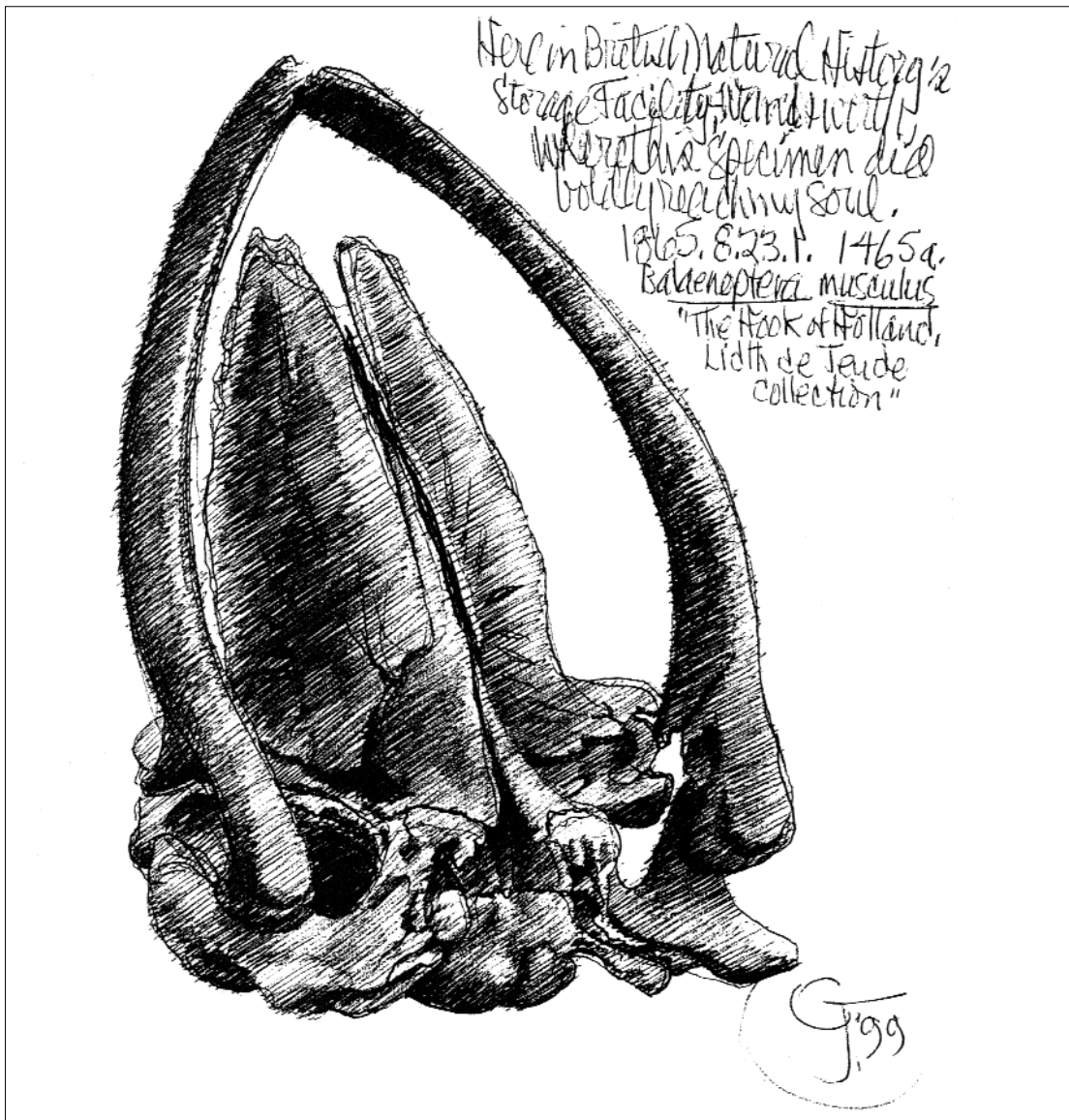

Over de jonge blauwe vinvis *Balaenoptera musculus* die in 1840 op onze kust strandde

door
P.J.H. van Bree

Figuur 1:
Schets van de onderzijde van
de schedel van de jonge
blauwe vinvis van de
Nederlandse kust aanwezig
in het Natural History
Museum te Londen, getekend
door Gendron Jensen in
voorjaar 1999.

In voorjaar 1999 bezocht de Amerikaanse kunstenaar Gendron Jensen Naturalis in Leiden en het Zoölogisch Museum te Amsterdam. Dit in het kader van een project om zo veel mogelijk resten (volledige skeletten, schedels en losse beenderen) van blauwe vinvissen te bestuderen en te tekenen. Tijdens zijn bezoek aan

Nederland toonde hij een schets (zie Figuur 1) van de schedel van een jonge blauwe vinvis aanwezig in het Natural History Museum (het oude British Museum – Natural History) in Londen. Het dier was gestrand te Hoek van Holland, afkomstig uit de collectie van Van Lidth de Jeude en aangekocht in 1865.

stuk voor over strandvonderij, waarin ook ons dier besproken wordt. Dit in verband met het feit dat het dode lichaam op het strand niet op de juiste manier geveild was. Uit het hoofdstuk blijkt dat de walvis niet in september 1840 gestrand is maar op 21 oktober 1840. Ondanks het feit dat we niet voor 100% kunnen bewijzen dat de jonge blauwe vinvis op 21 oktober 1840 bij Hoek van Holland aan de monding van de Maas gestrand is en een vrouwelijk exemplaar was, zijn er zoveel aanwijzingen dat we aan de veronderstelling geloof moeten hechten.

Dan een algemene opmerking. Uit de bestudering van publicaties over vinvissen en vinvisstrandingen blijkt dat pas rond 1870 er duidelijkheid ontstond wat betreft de taxonomie en de nomenclatuur der dieren. Publicaties van voor die tijd moeten ten aanzien van de gebruikte namen met enig wantrouwen gelezen worden.

Met dank aan

Rest mij diegenen te noemen en te danken die mij bij mijn naspeuringen geholpen hebben. Namelijk Prof. Dr L.B. Holthuis, Dr C. Smeenk, mevrouw S. Lamy, Dr E.J.O. Kompanje en in het bijzonder Mr Gendron Jensen, die mij attent maakte op het skelet in Londen, maar ook toestemming gaf zijn schets/voorstudie van de schedel te reproduceren. Ook ben ik dank verschuldigd aan de Uitgeverij Wolters-Noordhoff BV voor de toestemming een fragment van de Bos-Niermeyer Schoolatlas van 1939 te mogen reproduceren.

Literatuur

Bemmelen, A.A. van (1866). Lijst van zoogdieren, tot heden in den wilden staat in Nederland waargenomen. In: J.A. Herklots - Bouwstoffen Fauna van Nederland, vol. III: 228-254, 514-517 (Brill-Leiden)

- Dahmeijer, J. (1996). 's -Gravenzande door de eeuwen heen - grepen uit 750 jaar stadsgeschiedenis: 1-111 (Uitgave Stichting 's-Gravenzande 750 jaar Stad)
- Deinse, A.B. van (1918). Over de vinvisschen in de landen om de Noordzee, gestrand tusschen de jaren 1306 en 1918. Zoöl. Meded. Leiden, 4: 179-245
- Deinse, A.B. van (1931). De fossiele en recente Cetacea van Nederland: I-VIII, 1-304, 30 pl. (H.J. Paris - Amsterdam). (Acad. proefschrift + handelsuitgave)
- Flower, W.H. (1864). Notes on the skeletons of whales in the principal museums of Holland and Belgium, with descriptions of two species apparently new to science. Proc. Zool. Soc. London, 1864: 384-420
- Flower, W.H. (1885). List of the specimens of Cetacea in the Zoological Department of the British Museum: i-v, 1-36 (Trustees Brit. Mus. - London)
- Gray, J.E. (1866). Catalogus of seals and whales in the British Museum (Second edition): i-vii, 1-402 (Trustees Brit. Mus. - London)
- Schlegel, H. (1841). Abhandlungen aus der Gebiete der Zoologie und vergleichende Anatomie. Heft I: 1-44, 6 pls (A. Arnz & Comp. - Leiden)
- Smit, P. (1986). Hendrik Engel's alphabetical list of Dutch zoological cabinets and menageries: i-x, 1-340 (Rodopi BV - Amsterdam)

adres van de auteur:

Zoölogisch Museum,
Universiteit van Amsterdam,
postbus 94766,
1090 GT Amsterdam

Een vroege prent van een blauwe vinvis.

(illustratie uit: Oeuvres de Lacépède,
1836, A.G. Desmarest, Bruxelles)

